

علیرضا مثا‌ی‌خی

کتابخانه مرکزی و مراکز تخصصی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - تهران - ۵۵ - پری ۱

مرکز موسیقی حوزه هنری

فرهنگ آهنگ سازی

جلد دوم

علیرضا مشایخی

چاپ، صحافی و لیتوگرافی: واژه پردازان اندیشه
چاپ اول: ۱۳۹۰
شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه
شماره: ۱-۲-۰۳۶۱۹-۰۸۰-۹۷۹
قیمت: ۱۳۹۰۰ تومان

نقل و چاپ نوشته‌ها یا هر گونه برداشت به هر شکل، بدون اجازه رسمی از مرکز موسیقی حوزه هنری است.

سرشناسه: مشایخی، علیرضا، ۱۳۱۸ -
عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ آهنگ سازی / علیرضا مشایخی: (برای آموزش موسیقی حوزه هنری -
مشخصات نشر: تهران: انتشارات سوره مهر، ۱۳۹۰ -
مشخصات ظاهری: ج: پارسیون: ۲۹×۲۲ س.م.

ISMN: 979- 0 - 802619 - 01 - 2

وضعیت فهرست نویسی: فایا

یادداشت: ج. ۲: ۱۳۹۰.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: هارمونی

موضوع: موسیقی - فرم

موضوع: آهنگسازان ایرانی

موضوع: آهنگسازی

شناسه افزوده: سازمان تبلیغات اسلامی. حوزه هنری. مرکز موسیقی

شناسه افزوده: شرکت انتشارات سوره مهر

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰/۲۵-۷۸۱/۲۵

رده بندی دیجی: ۷۸۱/۲۵

شماره کتاب شناسی ملی: ۲۱۲۵۱۱۷

نشانی: تهران، خیابان حافظ، خیابان درشت، پلاک ۲۳

سندوق پستی: ۱۱۴۴ - ۱۵۸۱۵

تلفن: ۶۶۴۷۷۰۰۱

تلفن مرکز پخش: (پنج خط) ۶۶۴۶۰۹۹۳ فکس: ۶۶۴۶۹۹۵۱

www.iricap.com

نقاشی روی جلد (با عنوان واریانت): اثر مشترک الیزابت هیلت هاوس، علیرضا مشایخی

Acrylic روی بوم ۱۱۰×۱۲۵ سانتی متر.

فهرست

۰۰۹	پیشگفتار	
	مسائل تکنیکی آمنگسازی قرن ۲۰ - ۲۱	
۰۱۳		گفتار اول
۰۳۱		گفتار دوم
۰۵۷		گفتار سوم
۰۶۵		گفتار چهارم
۰۷۷		گفتار پنجم
۰۸۵		گفتار ششم
۱۰۳		گفتار هفتم
۱۰۹		گفتار هشتم
۱۱۹		گفتار نهم
	تنوری مکمل (تنوری چندصلایی علیرضا مشایخی)	
۱۴۳		
۱۴۷		گفتار اول
۱۵۷		گفتار دوم

۱۶۳	مقدمه‌ای بر آکوردشناسی	گفتار سوم
۱۶۷	آکوردشناسی (I)	گفتار چهارم
۱۷۳	چندصدایی در شکل دو بخشی	گفتار پنجم
۱۹۱	آکوردشناسی (II)	گفتار ششم
۲۰۵	چندصدایی در شکل سه بخشی	گفتار هفتم
۲۱۵	چندصدایی در شکل چهار بخشی	گفتار هشتم
۲۲۵	آکوردهای بیگانه در سه بخش و چهار بخش	گفتار نهم
۲۳۹	مؤولاسیون در مدهای از پیش ساخته	گفتار دهم
۲۵۳	آکوردشناسی (III)	گفتار یازدهم
۲۶۷	رابطه ملودی و بافت چندصدایی	گفتار دوازدهم
۳۰۳	زاویه‌های قابل توجه در تحلیل	گفتار سیزدهم
۳۱۷	موسیقی چندرنگی (فراایکس)	گفتار چهاردهم
	ماغ‌های ایران، برای پیانو و ارکستر، اپوس ۱۵۶	
۳۴۳	منابع	
۳۴۵	آثاری که به شکل CD یا صفحه از این مولف به چاپ رسیده است	

== پیش‌گفتار ==

حدود بیست سال پیش، هنگامی که مشغول تجربه و تحقیق درباره تئوری مکمل بودم، خیلی سریع متوجه شدم که تئوری مکمل را فقط به شرطی می‌توانم توضیح دهم که با خواننده زبان مشترکی داشته باشم و این زبان مشترک هنگامی می‌توانست شکل بگیرد که مقدمات آهنگسازی را به شیوه‌ای که خود به آن معتقد هستم برای خواننده توضیح داده باشم. چنین شد که دست به کار تألیفات شدم که راه مرا هموار کند. کتاب حاضر آخرین کتاب از مجموعه شش جلدی تألیفات نگارنده در زمینه آهنگسازی است که با عناوین زیر منتشر شده است:

کنترپوان مدال (نگاهی به برداشت پیسن و فوکس از شیوه پالسترینا)، انتشارات دانشگاه تهران

آهنگسازی به شیوه باخ (کنترپوان تنال)، نشر چشمه

آهنگسازی به شیوه کلاسیک (هارمونی تنال)، نشر چشمه

فرم در موسیقی بین‌المللی (در دست انتشار)، انتشارات سوره مهر

فرهنگ آهنگسازی کتاب اول، انتشارات سوره مهر

فرهنگ آهنگسازی کتاب دوم، انتشارات سوره مهر

توجه به این پرسش که چرا چنین مباحثی در کتاب آورده شده، بسیار مهم است. تجربه نشان داده است که دانشجوی علاقه‌مند و متفکر، که آهنگسازی برای او یک هدف اصلی در زندگی است (به‌خصوص در ایران که متأسفانه عده‌ای از به اصطلاح اساتید، هر نوع اتکا به نفسی را در هنرجو نابود می‌کنند)، هنگامی که پشت میز می‌نشیند که موسیقی بنویسد، زیر بار کابوسی موحش قرار می‌گیرد. نگرانی از فرم‌هایی که فقط با نام‌های توخالی عنوان شده‌اند و سایر مسائل مشابه، به قدری به وی فشار می‌آورد که نمی‌داند از کجا شروع کند و از خود می‌پرسد که آیا اصولاً بهتر نیست تمرین را به روز دیگری موکول کند؟ این کتب مجموعه‌ای است در خدمت هنرجویان جوانی که مایل‌اند زمان حال را درک، و سبک شخصی خود را در آهنگسازی جستجو کنند؛ امیدوارم که مفید افتد.

علیرضا مشایخی

عضو هیئت علمی پردیس هنرهای زیبا

دانشگاه تهران